

Această carte a fost publicată cu sprijinul
Ministerului Culturii și Turismului din Turcia
în cadrul proiectului TEDA.

ASLI E. PERKER

Sufleul

Traducere de
CARMEN SCARLET

UNU

Lilia își dădu seama că s-a întâmplat ceva rău de îndată ce întoarse capul spre dreapta, exact cum făcea în fiecare dimineață când ieșea din camera ei. Deși Arnie își sacrifică ore întregi ca să păstreze ordinea la el în cameră și încuia ușa când pleca la serviciu, ca nu cumva să deranjeze ceva nevastă-sa, nu-și dăduse niciodată seama că mișca un pic chilimul din fața ușii spre stânga. Asta poate pentru că Lilia îl așeza în fiecare dimineață cu vârful papucului, după plecarea lui.

În ultimii ani din căsnicia lor, pe care reușiseră s-o întrețină de mai bine de treizeci de ani de acum, ajunseseră să-și dea seama că varianta cea mai înțeleaptă este să aibă dormitoare separate; astfel găsiseră un mod de a trăi, fără să-și intersecteze viețile, în aceeași casă. Singurul lucru care mai amintea de faptul că fuseseră cândva iubiți era sărutul discret, elegant, deloc ostentativ, pe care Arnie i-l așternea Lilliei pe buze în fiecare seară când venea acasă. În minutele care urmau se așezau de obicei pe taburetele din jurul insulei din mijlocul bucătăriei și mâncau cina delicioasă pregătită de Lilia, în timp ce urmăreau știrile prezentate de Jim Lehrer pe canalul 13. Deși Lilia se transformase într-o americană veritabilă în ultimii treizeci și șapte de ani, pe care-i petrecuse în Statele Unite, ochii migdalați pe fondul tenului ei măsliniu, ca niște

pietre de jais, și aroma de ghimbir adăugată la fiecare mâncare îi păstrau vii rădăcinile filipineze.

Fiind un gentleman perfect, după ce-i făcea complimente Liliesi pentru mâncarea gătită, Arnie își spăla farfuria, se scuza și se ducea la el în cameră. Asta însemna că, după o întrerupere de patruzeci și cinci de minute, Lilia revenea la propria ei viață. Fie stătea ceva timp în fața computerului într-o debara pe care și-o amenajase ca birou, fie arunca o privire pe ziarele pe care le adusesse acasă soțul ei. În fiecare seară, la zece, asculta pașii lui Ed de data asta și, de îndată ce bărbatul înalt și blond apărea la ușa bucătăriei, îi amintea să nu facă zgomot. Deși acest polițist pensionat, în vârstă de cincizeci și cinci de ani, locuia la ultimul etaj al casei lor cu două etaje de zece ani, Lilia trebuia, în cea mai mare parte a timpului, să facă eforturi ca să-i observe existența. De când începuse să lucreze ca agent de pază la un mall în schimbul de noapte, își făcuse un obicei să coboare în fiecare seară la aceeași oră și asta adăugase încă un element la programul zilnic al Liliesi. După ce stătea pe unul dintre taburete timp de cincisprezece minute ca să-și ia cina târzie, Ed răspundea privirilor curioase ale Liliesi spunându-i că i-a plăcut foarte mult mâncarea și se simțea mândru de el că a reușit să umple o bucățiță din pustiul uriaș din viața acestei femei în vârstă de șaiszeci și doi de ani.

În orice caz, asta era tot. Faptul că locuiau în aceeași casă nu-i putea face să se apropie mai mult de atât. Lilia nu reușea, de exemplu, să-și facă curaj și să-l întrebe pe acest bărbat, care aproape că ajunsese să facă parte din familia lor, unde dispărea la sfârșit de săptămână. Din fericire fusese destul de deșteaptă să includă și mâncarea în cei patru sute de dolari pe care Ed îi plătea pe lună, așa că aveau un pretext ca să stea de vorbă. Altfel Ed s-ar fi transformat cu totul într-o fantomă care ar fi mâncat doar niște unt de arahide și gem între două felii de pâine prăjită, așa cum făceau toți americanii.

Tocmai datorită acestor tabieturi din viața ei, Lilia își dădu seama că se întâmplase ceva rău în dimineața aceea. Micul chilim din fața ușii lui Arnie – care fusese primit de la o turcoaică pe care o avuseseră în gazdă cu ceva timp în urmă – rămăsese perfect nemișcat. Asta nu putea să însemne decât un singur lucru: că Arnie nu ieșise din cameră. Cu toate acestea, Lilia ciocăni de câteva ori la ușă înainte de a-și permite să intre. Neauzind nici un răspuns, intră în cameră ca să-l găsească pe soțul ei prăbușit pe podea, chiar lângă pat. Era îmbrăcat în pijama, așa că nu avea cum să-și dea seama de când stătea acolo, în poziția aceea, dar în loc să țipe sau să intre în panică, fugi în camera ei, luă telefonul și sună la urgență. În timp ce persoana de la celălalt capăt al firului îi puneă întrebări, ea își dădu seama că soțul ei este încă în viață după pulsul slab pe care-l simți cu vârful degetelor.

Nu dură mult până când sirena ambulanței se făcu auzită în cartierul lor liniștit. Lilia nu-și lăsase soțul singur până în acel moment și ochii i se umplură de lacrimi pentru prima dată în timp ce cobora treptele. O durea inima la gândul că Arnie încercase probabil să nu facă gălăgie când căzuse. De ce n-a putut să cadă și el zgomotos ca alți bărbați, de ce n-a încercat să se țină de marginea patului, se întrebă ea. Lilia era sigură că soțul ei a făcut asta ca să nu tulbure liniștea. Afurisita aia de liniște absolută din casa lor.

După ce deschise ușa și îi conduse pe paramedici la etaj, își îndreptă privirea înlăcrimată către casele din cartier. Nu, nu ieșise nici un vecin la ușă. Nici măcar perdelele nu era date la o parte. În loc să recunoască faptul că nu-i pasă nimănui, Lilia preferă să creadă că vecinii lor sunt la serviciu sau că-și duc copiii la școală. Cum se izolase de viața animată din care făcuse cândva parte și se complăcuse în această placiditate? Cum ajunsese să accepte să trăiască așa? Cu toate astea, nu-și îngădui să se înfurie: nici pe vecini, nici pe soțul ei, nici pe propria-i indiferență. Când i se domolise furia, despre care

în tinerețe nu credea că-i va conțeni? În familia ei numeroasă nu lipsiseră niciodată certurile, dar nici îmbrățișările sau fericierea. În scurtele perioade în care erau împreună casa răsună atât de strigăte, cât și de râsete. Petrecerile se transformau în certuri, apoi din nou în petreceri, apoi în convenții ale bețivilor, în crize de furie, dar întotdeauna se încheiau cu multă distracție. Întotdeauna era câte cineva despre care se vorbea pe la spate în familia ei cea gălăgioasă. Întotdeauna cineva pe care să te superi, de care să fii mândru sau care să fie luat la goană din familie, doar ca să fie primit înapoi mai târziu.

În lumea tăcută a lui Arnie, pe de altă parte, familia Liliei nu era cu nimic mai presus decât un circ: distractivă și interesantă la început, prea zgomotoasă și ieftină după ceva timp. Ce distracție putea fi mai grozavă decât o după-amiază frumoasă de duminică pe care s-o petreci uitându-te la baseball, decât cinele în doi la care nu se auzea decât clinchetul argintării sau glumele inteligente, dar nu prea dese? Ce loc putea înlocui camera sigură, ordonată a lui Arnie, care era plină de cele mai utile articole decupate din ziare, îndosariate cu grijă într-un biblioraft? Care cântec filipinez putea oferi bucuria pe care ți-o dădeau vocile calme, ferme, ale prezentatorilor de știri de la PBS? Ce să mai zici de poveștile alea vechi cu zâne și spiriduși pe care le spuneau soția lui și familia ei după fiecare masă de Crăciun? Oameniiăștia trăiau în State de ani întregi, aveau acces la tot felul de tehnologii, tratamente, conduceau cele mai noi modele de mașini, dar încă mai credeau în ființe care trăiesc în copaci. Mai mult decât atât, considerau că e o virtute să transmiți aceste povești din generație în generație. Lui Arnie așa ceva i se părea inadmisibil și evident că nu permisesse ca și copiii lui să fie crescuți cu asemenea aiureli. Închisese ochii la poveștile care se spuneau o dată pe an în prezența lor, dar în cele din urmă reușise să le insuflă gustul pentru liniște și pace. În așa măsură încât acum înțelegea de ce nu sună mai des, nu vin la masă, doar stau câte o oră sau cam

asa ceva la ocazii speciale și nici măcar nu le cer să aibă grijă de nepoți din când în când. Deși nu erau copiii lui biologici, fiul și fiica lui îi moșteniseră obiceiurile sută la sută.

Lilia, pe de altă parte, recunoștea în sinea ei că i se rupe inima în timp ce stă singură la ea în cameră, dar nici ea nu putea să se supere vreodată pe ei. Le oferise și făcuse tot ce fusese în stare pentru acei copii pe care nu putuse să-i poarte în pânțec timp de nouă luni. Reușise să-i aducă din Vietnam în ciuda tuturor greutăților, cheltuisese saci de bani ca să-i pună din nou pe picioare și-i trimisese la cele mai bune școli posibile. Mai presus de asta, renunțase la viața ei în favoarea lor. În timpul primilor ani de căsnicie trăiseră în Manhattan, iar frumusețea exotică a Liliei, faptul că era diferită față de femeile din jur, creativitatea ei îi ajutaseră să pătrundă în diverse cercuri și îi transformaseră în oaspeți doriți la toate petrecerile. Reușise să le arate tablourile ei mai multor personaje marcante de la aceste petreceri; prin urmare, avea expoziții la galerii în mod normal inaccesibile și-i făcea plăcere să se afle chiar în mijlocul lumii intelectuale. Mutarea din oraș într-o casă mare cu multe camere și grădină fusese, desigur, ideea lui Arnie, după ce adoptaseră copiii. Era firesc să facă asta, după cum făceau toate familiile de americani cu copii. În plus, acești copii care fuseseră expuși unei traume imense aveau nevoie de un loc liniștit, pașnic și tihnit, și nu era cazul să-i spună el că Manhattan era locul cel mai puțin corespunzător acestei descrieri. Lilia se conformase.

Până la urmă, rămăseseră singuri în casa asta cu șapte camere, cine știe câte debarale și patru băi, care fusese cumpărată de dragul copiilor. Pentru că nu reușise niciodată să facă toată curățenia de una singură și mexicanca pe care o angajase făcea mereu treabă de mântuială, praful domnea pe fiecare centimetru pătrat din suprafața casei și aproape că nu se mai vedea nici grădina de stratul gros de mizerie de pe geamuri. Iar acum copiii aceia pe care-i crescuseră cu cea mai mare

grijă nu voiau să-și aducă propriii copii în vizită, nici măcar o oră, plângându-se că e prea murdar în casă.

Sunetele care veneau de la stațiile de emisie-recepție o readuseră pe Lilia în prezent. După ce paramedicii îl duseră pe Arnie, în vârstă de șaiszeci de ani, în ambulanță pe o targă, urcă și Lilia și se așeză lângă el, ținându-l de mână. Merseră până la spital acompaniați de vaietul sirenelor răsunând pe străzile pustii din nordul New York-ului. Lilieii nu i se părea neobișnuită liniștea din mașină datorită experienței de atâția ani.

* * *

În aceeași vreme, doar cu șase ore înainte, Marc deschidea ușa de la apartamentul lui, având o cutie mică de prăjituri în mână. Pleca de la galerie și venea acasă mai devreme în fiecare vineri. Întotdeauna aducea câteva dulciuri de la patiserie, care era pe dreapta imediat ce intra pe Rue Monge, și iuțea un pic pasul ca să se revadă mai repede cu iubirea vieții lui, Clara, care-i era soție de douăzeci și doi de ani. Odată ajuns la scări, aștepta cu nerăbdare să simtă mirosul de cafea care pătrundea prin crăpăturile ușii apartamentului lor de la etajul doi. Descoperiseră cafeaua la filtru într-o călătorie la New York cu ani în urmă, și de atunci dăduseră deoparte cel mai valoros aparat de espresso din Europa și deveniseră dependenți de cafeaua cu vanilie.

Locuiau în același apartament de când se căsătoriseră. Singura cameră spațioasă din acest apartament cu un singur dormitor era bucătăria. Deoarece Clarei îi plăcuse dintotdeauna să gătească, devenise locul în care ea își petrecea cea mai mare parte din timp. N-ar fi fost greșit să spui că era cea mai îmbietoare cameră din apartament, cu florile ei, plantele, accesoriile, masa din mijloc și micul televizor din colț. Sufrageria lor se transformase într-o bibliotecă, plină de cărți, atent așezate pe rafturi, și de obicei citeau în bucătărie cărțile

pe care și le alegeau. Marc nu se plângea niciodată de asta, o urma fericit pe soția lui în dormitor la sfârșitul fiecărei seri și-l lua somnul mirosind parfumul ei amestecat cu aroma de mâncare pe care o lăsa în urmă. De fapt, n-ar fi dat această plăcere pe nimic altceva.

Discutaseră la începutul căsniciei să se mute într-un apartament mai mare atunci când vor avea copii. Vor avea nevoie de cel puțin două camere. Chiar se întrebaseră ce șanse au să mai găsească o bucătărie mare precum cea de acum. Cu toate acestea, nu fusese niciodată nevoie să caute alt apartament. Încercaseră mult timp să aibă copii, fără să renunțe sau să cadă pradă disperării. Când se pusese însă problema să facă anumite tratamente, injecții cu hormoni, renunțaseră. Nu ascultaseră sfaturile de la prietenii lor legate de adopție. Nu spusese asta nimănui, dar Clara își dorea un Marc micuț, iar Marc își dorea o Clara micuță. Un copil asiatic nu corespundea descrierii. În schimb, își găsiseră fericirea unul în celălalt și deveniseră genul de copii care nu se maturizează niciodată. Lista tabieturilor lor se lungea odată cu trecerea anilor și erau mai fericiți pe zi ce trecea. În timp ce Clara devenea tot mai pricepută în ale bucătăriei, Marc, găsindu-și refugiu în căldura ei, se așeza în colț și se delecta citind revistele lui de benzi desenate, *Fluide glacial*, *L'Écho des Savanes*, *Psikopat*, *BoDoi*.

Clara nu reușise să-l învețe pe Marc denumirile legumelor sau aromele mirodeniilor. După ce îl trimisese de câteva ori în piața de zarzavaturi și de fiecare dată ieșise un dezastru, se hotărâse să-l lase în pace și se obișnuise să-l accepte ca pe cel mai fidel client al ei. Insistența cu care Marc lua dulciuri de la patiserie vinerea i se părea o copilărie și o adora. Accepta un desert cumpărat o dată pe săptămână și suferea puternic pentru că preparatele ei tot nu erau la fel de bune. Își plimba crema prin gură, lipind-o de cerul gurii și simțindu-i mirosul în spatele nasului și încerca să-și dea seama ce nu făcea cum trebuie când cocea dulciuri.